



PKGO

Platform Kwaliteit Gastouderopvang

Totaalplan Kinderopvang

(concept) d.d. vrijdag 17 oktober 2008

Stop misbruik & verhoog kwaliteit

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	5
1 Misbruik en oneigenlijk gebruik	6
1.1 Geen declaratie niet gebruikte uren en maximalisering declarabele opvanguren	6
1.2 Geen toeslag meer voor bemiddelingsdiensten gastouderbureau	7
1.3 Differentiëren uurprijs en toeslagtabellen gastouderopvang en BSO	7
2 Investeren in kwaliteit, investeren in het kind	8
2.1 Investeren in kwaliteit, investeren in toezicht	9
2.2 Investeren in kwaliteit: opleiding en basistoets	11
2.3 Investeren in kwaliteit: certificering	11
3 Financiële en kwaliteitsrisico's plan OCW, reactie op plannen MO Groep	12
3.1 Financiële- en kwaliteitsrisico's plan OCW	12
3.2 Reactie op plannen MO Groep	13
Bijlagen	
Tabel 1: Vergelijking dekkingsvoorstellen uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)	15
Tabel 2: PKGO pakket dekkingsvoorstellen uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)	16
Tabel 3: PKGO pakket financiering uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)	17

=

Samenvatting

Staatssecretaris Dijkema (kinderopvang), het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het kabinet zetten zich in voor verhoging van de arbeidsparticipatie van jonge ouders (en senioren) én voor een verbetering van de kwaliteit van de kinderopvang. Tegelijkertijd moet het misbruik en oneigenlijk gebruik binnen de huidige Wet Kinderopvang worden aangepakt, op zo'n manier dat "kinderopvang aantrekkelijk blijft voor ouders die betaalde arbeid verrichten" (Troonrede). Het Platform Kwaliteit Gastouderopvang (PKGO) onderschrijft deze doelstellingen ten volle en kijkt met grote belangstelling uit naar de nieuwe voorstellen die het kabinet binnenkort aan de Tweede Kamer stuurt. In deze notitie zet het PKGO zijn zienswijze uiteen hoe meer kwaliteit en transparantie in de werkwijze van gastouderopvang te krijgen en, ten behoeve van die kwaliteit, te komen tot effectievere controles door de GGD.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Een van de grootste problemen van de huidige regeling is dat voor geen enkele instantie controleerbaar is of het aantal uren dat ouders declareren voor kinderopvang, daadwerkelijk correspondeert met het aantal gewerkte uren. Het is nu mogelijk op kosten van de Nederlandse belastingbetaler kinderopvang te regelen, zowel bij institutionele kinderopvangcentra als bij gastouderopvang, niet om te werken, maar zodat jonge ouders een dagje vrij hebben. Ook is het in de huidige regeling mogelijk met terugwerkende kracht toeslagen aan te vragen voor kinderopvang. Niemand controleert of die kinderopvang ook daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

In de institutionele kinderopvang betekent de huidige regeling dat er aantoonbaar veel meer uren wordt gedeclareerd dan daadwerkelijk kinderopvang wordt geleverd. Voor de gastouderopvang betekent de huidige regeling dat geen instantie weet hoeveel gastouders er zijn, hoeveel de gastouders werken, en voor welke gezinnen zij dat doen. Daardoor is het aanvragen van toeslagen door jonge ouders niet transparant en is ook onbekend of er wel inkomstenbelasting door gastouders wordt afgedragen.

Het misbruik bij alle vormen van kinderopvang kan worden aangepakt met de volgende maatregelen:

- Het aantal uren dat een gezin per kind kan indienen gelijk stellen aan het aantal uren dat de ouders werken, met een maximum van 40 uur per week voor alleenstaande ouders en een maximum van drie dagen voor samenwonenden of gehuwden. Deze maximering bevordert overigens ook dat de verantwoordelijkheid voor zorg en arbeid door partners gelijk wordt gedeeld. Alternatief aanpak van de huidige 'open eind'-regeling (standaard 10 uur per dag) is het 'uurtje-factuurtje' in de institutionele kinderopvang in te voeren. Dat verplicht een professionele administratie te voeren voor de daadwerkelijk geleverde kinderopvang.
- Verplicht gastouderbureaus en kinderdagverblijven zelf te controleren op de verhouding werktijd van de ouders en de gevraagde toeslag voor opvanguren. Het gastouderbureau levert digitaal opvanggegevens, zoals opvangtijden, -uren, -tarief aan de Belastingdienst.
- Haal bemiddelingskosten voor de gastouder uit de vergoeding. Laat wat het gastouderbureau rekent door de markt bepalen. Voorkom daarmee de huidige situatie waarbij gastouder, vraagouder en gastouderbureau samen belang erbij hebben om teveel uren op te geven. Een bijkomend voordeel is dat wanneer de bureaunkosten niet meer worden vergoed het in de praktijk niet meer lonend is om voor één dag opvang per week een beroep te doen op de kinderopvangtoeslag (de bureaunkosten zijn hoger dan de kinderopvangtoeslag).
- Varieer de uurprijs per vorm van kinderopvang waarvoor ouders vergoeding aanvragen, omdat het bieden van de ene vorm van opvang minder kost dan de andere. Pas tevens de oudertabellen zo aan dat, de ouder dezelfde ouderbijdrage betaalt, of deze nu gastouderopvang, kinderdagopvang of buitenschoolse opvang afneemt. Dit bevordert de keuzevrijheid van ouders en hiermee wordt met behoud van koopkracht, een aanzienlijke besparing gehaald op de kinderopvangtoeslag.

Kwaliteit van de kinderopvang door gastouders

De GGD is voor haar wettelijke taak om gastouder(bureau)s op kwaliteit te controleren niet onafhankelijk. Voor de controlelijsten van gastouders is de GGD afhankelijk van wat gastouderbureaus zelf aanleveren. In de praktijk worden door de gastouderbureaus die hun zaakjes niet op orde hebben alleen gastouders die door het gastouderbureau zijn gecontroleerd aan de GGD doorgegeven. De controle van de GGD is daarmee een wassen neus. Helaas biedt de recente aanscherping van de eisen voor de gastouderopvang (o.a. intensivering van de controle van 1 naar 2 keer per jaar) geen adequaat handvat voor de GGD om onafhankelijk op kwaliteit te controleren. Het PKGO pleit voor maatregelen die onafhankelijk kwaliteitcontrole en handhaving wel mogelijk maakt:

- Invoering van een landelijk register van gastouders en vraagouders waarin iedereen die gebruik maakt van gastouderopvang ingeschreven staat. De GGD maakt van dit register gebruik waardoor gastouderbureaus niet meer in de gelegenheid zijn een 'voorselectie' te maken.
- Invoering van een landelijke erkende opleidingen en basistoets voor gastouders. Het huidige, rijk geschakeerde opleidingsaanbod vraagt om een professionaliseringsslag. Er is nu geen inzicht in opleidingsniveaus en dus over het niveau van de gastouders.

Invoering van certificering voor gastouderbureaus. In de strijd tegen de 'cowboys' in de gastouderopvang, die zich aan geen enkele wettelijke kwaliteitseis houden maar in de huidige situatie ongestoord hun gang kunnen gaan, is certificering een must. Door in de certificering kwaliteitseisen op te nemen, die investeringen (in automatisering) en professionalisering van het gastouderbureau verlangt, zullen de 'cowboys' zeker afhaken.

Inleiding

In de brief aan de Tweede Kamer van voor de zomer maakte het ministerie van OCW bekend dat gastouderopvang blijft bestaan, maar dat de gastouderbureaus kunnen verdwijnen omdat gastouderopvang ondergebracht wordt bij kinderopvangorganisaties met geïnstitutionaliseerde opvangcentra. In reactie op Kamervragen laat staatssecretaris Dijkssma weten dat gastouderbureaus hun langste tijd hebben gehad.

Het Platform Kwaliteit Gastouderopvang ging er bij eerste lezing vanuit dat met de plannen wordt beoogd de 'cowboys' uit de markt van kinderopvang te weren, maar dat de staatssecretaris daarbij voorbijgaat aan het feit dat gastouderopvang een andere tak van sport is dan institutionele opvang. De rol van gastouderbureaus is volgens het PKGO relevant en jonge ouders geven aan dat zij de dienstverlening van gastouderbureaus waarderen vanwege: het tot stand brengen van een goede match tussen gastouder en vraagouder, de bemiddelende rol bij problemen tussen gastouder en vraagouder, het aanbod van cursussen voor gastouders (en eventueel vraagouders), het doen van controles tijdens huisbezoeken (waar klachten van vraagouders kunnen worden besproken), de ondersteuning van gastouders en vraagouders bij het uitvoeren van de financiële regeling, de opvoedondersteuning richting gastouders (én vraagouders) en tenslotte de incassofunctie. Dit zijn aspecten van de dienstverlening van gastouderbureaus die expertise vraagt en die niet vanzelfsprekenderwijs aanwezig is bij de kinderopvangorganisaties met geïnstitutionaliseerde opvangcentra.

In september deelde staatssecretaris Dijkssma haar inzicht in Nova dat er 'ook goede gastouderbureaus zijn' en dat ze in overleg treed met de branche. Zij gaf te kennen dat zij het misbruik wil terugdringen, dat zij aandacht wil voor kwaliteit en in het dagblad Metro stelde zij toen dat men haar mag 'afrekenen' op de toename van arbeidsparticipatie als ultieme reden waarom de Wet Kinderopvang is ingevoerd. Daarmee formuleert zij de doelstellingen die ook het PKGO voor ogen heeft. De initiatiefnemers van het platform zien nadrukkelijk de noodzaak in de kwaliteit van kinderopvang te verbeteren en het oneigenlijk gebruik en misbruik in de kinderopvang tegen te gaan, ten einde het doel van de wet overeind te houden; arbeidsgelateerde kinderopvang te faciliteren.

1 Misbruik en oneigenlijk gebruik

De Wet kinderopvang gaat uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, overheid en werkgevers. Vanuit de verantwoordelijkheid van gastouderbureaus ziet het PKGO volop verbeteringsmogelijkheden om het systeem van kinderopvang betaalbaar te houden zodat werkende ouders en ouders die een studie of traject volgen om aan het werk te gaan gebruik kunnen blijven maken van kinderopvang. Belangrijkste uitgangspunten bij de door het PKGO voorgestelde maatregelen en dekkingsvoorstellen zijn behoud van keuzevrijheid voor de ouders, stimulering van arbeidsparticipatie, verbeteren van kwaliteit, uitvoerbaarheid en beheersbaarheid van de Wet Kinderopvang.

1.1 Geen declaratie niet gebruikte uren en maximalisering declarabele opvanguren

Een doorn in het oog van het PKGO is het oneigenlijk gebruik van de kinderopvangregeling. Het PKGO wil korte metten maken met het declareren van uren die niet worden afgenomen door ouders om te kunnen werken. In de institutionele kinderopvang (KDV en BSO) zijn ouders vaak gedwongen hele dagen van 10 uur af te nemen. Ook moeten ouders vakanties gewoon doorbetalen. Door hieraan een einde te maken, zo heeft het PKGO laten doorrekenen, is een bezuiniging van circa 90 miljoen euro te realiseren. Om de kinderopvangkosten voor de overheid te beperken stelt het PKGO voor dat ouders alleen de uren vergoed krijgen waarop beide ouders aan het werk zijn. Alternatief voor deze maatregel is de 3/5 regeling voor de gehele kinderopvang, dat wil zeggen dat jonge ouders kinderopvang vergoed krijgen voor in totaal drie dagen per werkweek, zodat jonge ouders in staat wordt gesteld samen zorg en werk te combineren.

Toezicht op het aantal arbeidsuren is bij uitstek een taak die goed uitgevoerd kan worden door de kinderopvangorganisatie, door een werkgeversverklaring te vragen van de (meest) verdienende ouder.

Uit de doorberekening van het PKGO blijkt dat dit een bezuiniging oplevert in de institutionele opvang van circa 80 miljoen euro en een bezuiniging in de gastouderopvang van circa 50 miljoen euro.

1.2 Geen toeslag meer voor bemiddelingsdiensten gastouderbureau

Wij stellen voor dat ouders geen toeslag van het rijk meer ontvangen om de kosten van het gastouderbureau te betalen. Hierdoor zal de ouders kritischer worden over de kosten die een gastouderbureau in rekening brengt en de diensten die daar tegenover staan. Gastouderbureaus moeten zich gaan onderscheiden en waar voor hun geld bieden.

1.3 Differentiëren uurprijs en toeslagtabellen gastouderopvang en BSO

De kinderdagopvang, de buitenschoolse opvang en de gastouderopvang hebben momenteel dezelfde maximum uurprijs waarover door ouders een vergoeding kan worden aangevraagd. Het PKGO stelt een uurprijs voor die past bij de verschillende vormen van opvang. Dit voorstel is te verantwoorden omdat de ene vorm van opvang eenvoudigweg minder kosten met zich meebrengt dan de andere.

Tevens wil het platform aangepaste oudertabellen voor de verschillende opvangvormen, zodat ouders niet meer betalen dan nu en hun keuzevrijheid gegarandeerd blijft.

Het PKGO adviseert op basis van eigen onderzoek de uurprijzen voor dagopvang, buitenschoolse opvang en thuisopvang te herijken. Onder de huidige randvoorwaarden lijkt een maximum uurtarief voor BSO van 5,67 euro en een maximaal uurtarief van 5,25 euro voor gastouderopvang. Volgens onze berekening levert dit een bezuiniging op bij de institutionele opvang (BSO) van circa 66 miljoen en een bezuiniging op de gastouderopvang van circa 140 miljoen euro.

Het is belangrijk op te merken dat PKGO nadrukkelijk heeft gekeken naar de uitvoerbaarheid van deze maatregelen. De door PKGO gestelde maatregelen vragen geen fundamentele wijziging van de Wet Kinderopvang. Maatregelen zijn tevens uitvoerbaar binnen de huidige structuren, daar het met name een verfijning is van bestaande maatregelen. En ze zijn wat het PKGO betreft in te voeren voor 1 januari 2010.

2 Investeren in kwaliteit, investeren in het kind

“De huiselijkheid, de kleinschaligheid, en de flexibiliteit van de opvang doet veel ouders bewust kiezen voor gastouderopvang”, schreef staatssecretaris Dijkema in haar brief van 22 november 2007 aan de Tweede Kamer. „Met name in dunbevolkte gebieden, waar het aanbod van kindercentra lager kan zijn, biedt gastouderopvang vaak uitkomst.”

Staatssecretaris Dijkema stelde daarmee dat gastouderopvang in zijn wezen een andere vorm van opvang is dan de institutionele kinderopvang, die zich immers kenmerkt door een specifiek voor kinderen ingerichte locatie, personeel met kwalificaties (op MBO-niveau) en groeps groottes die, afhankelijk van de leeftijdscategorie, uiteenlopen van 9 tot meer dan 20 kinderen.

Vanwege dat belangrijke verschil met gastouderopvang is het nodig dat, om te voorkomen dat de persoonlijke aandacht voor het kind tekort schiet, er wettelijke eisen zijn gesteld aan het maximaal aantal kinderen per groepsleidster (leidster/kind ratio van 1:8 in 2011). Gastouderopvang vindt plaats in huiselijke omgeving en wordt verzorgd door gastouders met uiteenlopende en niet wettelijk geregelde kwalificaties, waarbij levenservaring en ervaring met opvoeden vaak doorslaggevend zijn voor de keuze van jonge ouders voor gastouderopvang. Tweederde van alle gastouders vangt één of twee kinderen op. Dat betekent dus ook: relatief veel aandacht voor een kind. In de praktijk is individuele aandacht voor het kind, bijvoorbeeld als het gaat om de ontwikkeling van taal, essentieel voor de ontwikkeling, zoals onderzoek van de Universiteit Leiden onlangs aantoonde.

Een ander aspect van verantwoorde opvang is het feit dat de gastouder in veel gevallen een oudere is die, zoals het kabinet wil, ‘langer doorwerkt’. Veel ouderen zien in het gastouderschap een nuttige vorm van arbeid. Om met elkaar tot een goed systeem te komen moet worden gewaakt voor verkeerde beeldvorming en negatieve stereotypering. Daarom nog eens gezegd: uit onderzoek van Vyvoj in opdracht van het PKGO blijkt dat er bij 80 procent van gastouder-vraagouder-relaties géén familieband bestaat.

Recent deden onderzoekers van de Universiteit Leiden ook de aanbeveling meer te investeren in de gastouderopvang, omdat deze vorm van kinderopvang beter is voor het kind dan het kinderdagverblijf. Dat is ook wat het PKGO wil. Het onderzoek laat daarmee – onbedoeld – zien dat het kinderdagverblijf en de gastouderopvang twee wezenlijk verschillende vormen van kinderopvang zijn. Die beiden representatieve vertegenwoordiging verdienen aan de overlegtafel van OCW.

PKGO ziet in het Leids onderzoek de onafhankelijke bevestiging van de inherente kwaliteiten van gastouderopvang, maar geen reden om stil te zitten. Van oudsher was de gastouderopvang een marginale en weinig professioneel georganiseerde sector, gekenmerkt door inzet en betrokkenheid, van zowel medewerkers van gastouderbureaus als gastouders zelf. De laatste jaren is hier snel verandering in gekomen. Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van moderne technieken en systemen en er wordt geïnvesteerd in kwaliteit. Ook de overheid stelt meer kwaliteitseisen aan de gastouderopvang. Tot 1 april 2008 werden aan een gastouder slechts de eis gesteld dat zij een geldige Verklaring Omtrent het Gedrag moesten overleggen aan het gastouderbureau. De aangescherpte eisen voorzien in een toets (uit te voeren door het gastouderbureau) op o.a. lichamelijke en geestelijke gezondheid, respect voor andere opvoedingsideeën en overtuigingen, communicatieve vaardigheden, kennis van kinder-EHBO, Nederlandse taal en beschikbaarheid.

2.1 Investeren in kwaliteit, investeren in toezicht

Door alleen deze eisen te stellen is kwaliteit niet gegarandeerd. Alleen door effectief toezicht op de gastouderopvang kan een einde komen aan praktijken van bureaus die het met de wettelijke kwaliteitseisen niet zo nauw nemen. Op dit moment schiet het toezicht op de gastouderopvang zoals gezegd tekort. De huidige gemeentelijke organisatie van het toezicht is een belangrijk knelpunt. Uit onderzoek van het platform blijkt dat de capaciteit bij GGDs onvoldoende is. De Inspectie Werk en Inkomen stelde vast dat 90% van alle kinderopvanginstellingen in 2006 zijn geïnspecteerd. Voor gastouderbureaus is dat volgens het eigen onderzoek niet meer dan 40%. De meerderheid van de bureaus is dus niet geïnspecteerd.

Er is bij het PKGO geen geval bekend, als het gaat om gastouderbureaus, waarin de gemeente tot handhaving van de Wet kinderopvang is overgegaan. De belangrijkste reden daarvoor is dat de wettelijke kwaliteitseisen door gastouderbureaus gemakkelijk te omzeilen zijn. Zo is bekend dat het verplichte bezoek op het opvangadres vaak niet plaatsvindt, of slechts zeer summier. Maar omdat aan de GGD maar zeer weinig informatie moet worden verstrekt, lopen de 'cowboys' niet tegen de lamp. Er zijn geen boetes opgelegd, laat staan dat er bureaus zijn gesloten. Uit onderzoek van het PKGO blijkt ook dat het bij veel gemeenten ontbreekt aan het wettelijk verplichte jaarverslag over de uitvoering van de inspecties kinderopvang.

Het PKGO pleit daarom voor het oprichten van een centraal register gastouderopvang (CRG).

Het CRG zorgt er voor dat ouders alleen aanspraak kunnen maken op toeslag als zij hun kind onderbrengen bij gastouders die voldoen aan de kwaliteitseisen van de Wet Kinderopvang. Alle gastouders en gastouderbureaus dienen geregistreerd te zijn in het CRG en alle elementaire gegevens van de opvangsituatie dient het gastouderbureau te melden bij het register. Hierdoor wordt het voor de GGD mogelijk om alle gastouderbureaus te controleren.

De tweede functie van het CRG is dat de Belastingdienst ook controles kan uitvoeren. Door het register is het voor de Belastingdienst inzichtelijk welke gastouders en gastouderbureaus geregistreerd staan, wat de startdatum van opvang is en of aan de elementaire voorwaarden is voldaan.

Het PKGO stelt voor dat de sector afspraken maakt met de Belastingdienst over het digitaal aanleveren van opvanggegevens, zoals opvangtijden, -uren en -tarief. Het maken van afspraken met de Belastingdienst leidt er bovendien toe dat er een direct te controleren verband ontstaat tussen de uitgekeerde kinderopvangtoeslag en de te ontvangen inkomstenbelasting. Door gebruik te maken van digitale opvanggegevens kunnen toeslaggelden sneller en doelmatiger worden uitgekeerd. De ouder profiteert van een snellere uitkering van de toeslag.

2.2 Investeren in kwaliteit: opleiding en basistoets

Een van de uitdagingen voor de komende jaren is te komen tot een landelijk erkende opleiding voor gastouders. Er zijn op dit moment vele opleidingsinitiatieven. Er zijn bureaus die zelf ontwikkelde cursussen of thema-avonden aanbieden. Een aantal gastouderbureaus heeft in samenwerking met onderwijsinstellingen opleidingen ontwikkeld voor bijvoorbeeld herintreedsters. Voor oppas aan huis zijn door enkele bureaus speciale en intensieve 'nanny'-opleidingen opgezet op MBO+ niveau. En tenslotte is met subsidie van de overheid in 2007 de gastouderacademie opgezet, een digitale leeromgeving voor gastouders, waarvan het aantal modules nog steeds wordt uitgebreid. Het rijk geschakeerde opleidingsaanbod vraagt om een professionaliseringsslag. Er is nu geen inzicht in opleidingsniveaus en dus over het niveau van de gastouders.

Het PKGO pleit er voor tot een landelijk geaccepteerde basistoets voor gastouders te komen. Deze toets moet als verplichting in de Wet kinderopvang worden opgenomen. De toets dient te toetsen op Eerder Verworven Competenties (EVC). Zo blijft het voor ongeschoolde maar vaak zeer ervaren opvoeders en verzorgers ten alle tijde mogelijk om gastouder te zijn. Het Platform denkt bij het ontwikkelen van deze basistoets en het aanbod van cursussen aan de inzet van nieuwe media om deze laagdrempelig en kostenefficiënt te kunnen aanbieden.

2.3 Investeren in kwaliteit: certificering

Het platform pleit voor certificering om de kwaliteit van gastouderbureaus te garanderen. De kinderopvang kent het ISO-gebaseerde HKZ-keurmerk. Dit keurmerk heeft een apart certificatieschema voor gastouderopvang. Het keurmerk wordt in de kinderopvang nog niet breed nagestreefd en in de gastouderopvang is dat in nog mindere mate het geval. Het PKGO ziet certificering om af te komen van het slechte imago dat in de afgelopen periode is ontstaan door toedoen van de werkwijze van bureaus die zich aan de wettelijke regels weinig gelegen laten liggen ('cowboys'). Het PKGO wil voorgaan in een certificeringoffensief binnen de gastouderopvang.

3 Financiële en kwaliteitsrisico's plan OCW, reactie op plannen MO Groep

3.1 Financiële- en kwaliteitsrisico's plan OCW

Het voorstel van OCW om een toeslag voor wat het ministerie noemt informele opvang van 2,50 euro in te stellen is in de ogen van het PKGO financieel onbeheersbaar en oncontroleerbaar. Het risico op onbedoeld gebruik is zeer reëel. Nagenoeg alle ouders met kinderen met of zonder vaste oppas vragen waarschijnlijk de toeslag aan. Naar inschatting van het PKGO gaat het hier om een kostenpost die kan oplopen van circa 1 tot 1.7 miljard euro.

Dit financiële risico gaat gepaard met kwaliteitsrisico's, want het streven naar kwaliteit begint met het stellen van basiseisen, die ontstaat door bemiddeling en begeleiding door gastouderbureaus. Door te kiezen voor de "2,50 euro regeling" worden ouders - mogelijk onbedoeld – gestimuleerd om te kiezen voor een vorm van opvang waar geen kwaliteitstoetsing en –verbetering plaatsvindt. Gastouders kunnen in de nieuwe regeling zonder tussenkomst van een gastouderbureau opvang aanbieden en ouders kunnen voor de kosten een toeslag van het Rijk aanvragen. Er zal in deze situatie geen begeleiding en controle van de opvang meer plaatsvinden door het gastouderbureau. Dit leidt ertoe dat er door de overheid geen kwaliteitseisen meer gesteld kunnen worden aan de opvang, maar dat zij wel betaler wordt. Een oncontroleerbare situatie, met voor de toekomst onzekere gevolgen, en een trendbreuk met het verleden waarin de gedachte was dat de overheid alleen investeert in kwalitatief verantwoorde opvang.

Wanneer de € 2,50 vanuit fiscaal oogpunt als onkostenvergoeding voor de gastouder wordt gezien – hetgeen aannemelijk is - zullen gastouders geen inkomstenbelasting afdragen over deze vergoeding. Zij zullen netto € 2,50 overhouden. Een gastouder die kiest voor de "minicreche-regeling" ontvangt de voorgestelde € 4,00. Die wordt *wel* als inkomen uit werk gezien. Zij zal hierover inkomstenbelasting moeten betalen en netto ook niet meer dan € 2,50 overhouden.

Een gastouder verdient dus evenveel met de “€2,50 regeling” als met de “minicreche-regeling”. Daarbovenop komt dat deze gastouder wél aan kwaliteitseisen moet gaan voldoen. Met andere woorden. Deze combinatie maakt dat met de invoering van de “€2,50 regeling” het aanbod van kinderopvang zonder kwaliteitseisen wordt gestimuleerd. Het PKGO is ook om deze reden geen voorstander van de €2,50 oppassubsidie.

Het PKGO heeft onlangs onderzoek laten doen door Vyvoj waaruit blijkt dat als gevolg van de maatregelen van het ministerie een groot aantal gastouders zal stoppen met gastouderopvang. Het onderzoek is bij OCW inmiddels bekend.

De uitkomst van het onderzoek kan tot gevolg hebben dat jonge ouders van gastouderopvang naar in de regel duurdere institutionele kinderopvang (“formele substitutie”) gaan, met opnieuw onvoorziene budgetoverschrijdingen tot gevolg. Op basis van het onderzoek schat het platform de mogelijke extra kosten hiervan op mogelijk rond de 320 tot 450 miljoen euro.

De voorgestelde maatregel dat de gastouderopvang bij een institutionele kinderopvangorganisatie moet zijn ondergebracht, ontstaat in feite monopolievorming. Dit heeft een prijsopdrijvend effect. Dat effect zal extra groot zijn in gebieden waar de institutionele opvang nu al een dominante positie heeft.

3.2 Reactie op plannen MO Groep

Het PKGO onderschrijft de volgende door de MO Groep voorgestelde maatregelen en dekkingsvoorstellen:

- Taskforce kinderopvang,
- Review prognoses,
- Metingen,
- Efficiënt gebruik enveloppe kinderopvang,
- Eigentijdse dagarrangement.

Verder heeft de Mogroep terecht gesignaleerd dat de werkgeversbijdrage te laag is op dit moment. Het PKGO komt echter bij de herberekening van de prognoses premie werkgeversbijdrage op een bedrag van 203 miljoen euro. Dit is het verschil van de werkgeversbijdrage conform uitgangspunt Wet Kinderopvang (28% over 3.290 miljoen euro is 921 miljoen euro) en de prognose werkgeversbijdrage vermeld in het meerjarenperspectief (718 miljoen euro).

In tegenstelling tot wat de MO-groep voorstelt, vindt het PKGO dat *alle kinderopvangvormen* moeten bijdragen om kinderopvang financieel beheersbaar en controleerbaar te maken en houden.

Bijlagen

Tabel 1: Vergelijking dekkingsvoorstellen uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)

Vergelijking dekkingsvoorstellen uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)			
	Voorstel OCW	MO Groep	PKGO
Maatregelen			
A) Maatregelen Thuisopvang ("Maatregelen op het terrein van gastouderbureaus en gastouderopvang")	360 -/- 48%*	311 -/- 41% * -/- 86.000 kinderen**	240 -/- 32%* -/- 22.000 kinderen**
B) Maatregelen institutionele kinderopvang ("Overige maatregelen, waaronder niet-gebruikte uren en maximum uurprijs")	97 -/- 4,2% *	0 -/- 0,0% *	236 -/- 10%*
Alternatieve financiering			
C) Inzet middelen uit de enveloppe kinderopvang	385	385	385
D) Tabel kinderopvangtoeslag	308	308	308
E) Voorstel commissie Bakker	0	0	0
F) Herberekening prognoses premie werkgeversbijdrage	0	180	203
Totaal	1.150	1.184	1.372
Risico's	Onbeheersbaarheid 2.50 euro regeling (1 à 1,7 miljard) Formele substitutie (320 à 455M)	formele substitutie (139M) Uitvoerbaarheid min. 2 kinderen (50M)	
* % bezuiniging t.o.v. huidige uitgaven. ** aantal kinderen dat door maatregelen minder worden opgevangen in de thuisopvang.			

Tabel 2: PKGO pakket dekkingsvoorstellen uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)

PKGO pakket dekkingsvoorstellen uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)		
Maatregelen		
A) Maatregelen Thuisopvang ("Maatregelen op het terrein van gastouderbureaus en gastouderopvang ") max. uurtarief € 5,25 in combinatie met verlaging toeslagtabel thuisopvang maximaliseren uren en alleen werkgerelateerde uren (3/5 dagenregeling) overige maatregelen: certificering en alleen gastouder die meerdere dagen opvang verzorgd	140 50 50	240
B) Maatregelen institutionele kinderopvang ("Overige maatregelen, waaronder niet-gebruikte uren en maximum uurprijs") maximum uurprijs in combinatie met verlaging toeslagtabel BSO niet-gebruikte uren institutionele opvang maximaliseren uren (per dag/per week) en werkgerelateerde uren (óf alternatief voor beide: 3/5 dagenregeling)	66 90 80	236
Financiering		
C) Inzet middelen uit de enveloppe kinderopvang		385
D) Tabel kinderopvangtoeslag		308
E) Herberekening prognoses premie werkgeversbijdrage		203
F) Voorstel commissie Bakker Hoogte kinderopvangtoeslag baseren op uren meest verdienende partner (verhoging arbeidsparticipatie, geen bezuinigingsmaatregel)		0
Totaal		1.372
* % bezuiniging t.o.v. huidige uitgaven. ** aantal kinderen dat door maatregelen minder worden opgevangen in de thuisopvang.		

Tabel 3: PKGO pakket financiering uitgavengroei in mln. €(situatie per 2011)

PKGO pakket financiering uitgavengroei in mln. € (situatie per 2011)			
Maatregelen	OCW	PKGO	Toelichting
Financiering			
A) Inzet middelen uit de enveloppe kinderopvang	385	385	
B) Tabel kinderopvangtoeslag	308	308	
C) Voorstel commissie Bakker	0	0	Hoogte kinderopvangtoeslag baseren op uren meest verdienende partner (verhoging arbeidsparticipatie, geen bezuinigingsmaatregel)
D) Herberekening prognoses premie werkgeversbijdrage	0	203	Verschil werkgeversbijdrage conform uitgangspunt Wet Kinderopvang (28% over 3.290 M) en prognose werkgeversbijdrage in meerjarenperspectief.
Bezuinigingen			
E) Maatregelen op het terrein van gastouderbureaus en gastouderopvang	360	240	Gelijke ouderbijdrage per opvangvorm (inkomensafhankelijk); verlagen max. uurtarief naar € 5,25 i.c.m. evenredige verlaging toeslagentabel thuisopvang) Maximaliseren uren (per dag/per week) en werkgerelateerde uren (óf alternatief voor beide: 3/5 dagenregeling) Vrijwillige opvang blijft onbetaald (financieel stelsel stimuleert structurele thuisopvang). 196.000 kinderen in thuisopvang. 32% besparing op begrote overheidsuitgaven gastouderopvang van 750 M
F) Overige maatregelen, waaronder niet-gebruikte uren en maximum uurprijs ("Maatregelen institutionele kinderopvang")	97	236	Gelijke ouderbijdrage per opvangvorm (inkomensafhankelijk); verlagen max. BSO uurtarief naar € 5,67 i.c.m. evenredige verlaging toeslagentabel BSO) Dagopvang: maximum uurtarief € 6,10 blijft ongewijzigd Uitsluiten in rekening brengen niet-gebruikte uren institutionele opvang Maximaliseren uren (per dag/per week) en werkgerelateerde uren (óf alternatief voor beide: 3/5 dagenregeling) 10% besparing op overheidsuitgaven institutionele kinderopvang van 2.300 M
Totaal	1.150	1.372	
Financiële risico's	1.000 à 1.700 320 à 455		Onbedoeld gebruik "€ 2,50 regeling" Noodgedwongen overstap ouders van gastouderopvang naar duurdere institutionele kinderopvang (formele substitutie)

Eindnoot

Recent vergelijkend onderzoek naar het welbevinden van kinderen in verschillende vormen van kinderopvang door wetenschappers van de Universiteit Leiden geeft verdere voeding aan het idee dat kleinschaligheid, en daardoor meer betrokkenheid op het kind, van groot belang is.

Uit het onderzoek komt de gastouderopvang in vergelijking met de opvang in het kinderdagverblijf gunstiger naar voren. Het welbevinden van de kinderen is er beter, de sensitiviteit van de gastouders wordt hoger beoordeeld dan die van de leidsters in de kinderdagverblijven en er is minder lawaai bij de gastouder dan op het kinderdagverblijf. Juist het jonge kind kan dus veel voordeel hebben bij de kleinschaligheid die zo kenmerkend is voor de gastouderopvang.

De Australische psycholoog en gezinstherapeut Steve Biddulph is zelfs zeer kritisch over kinderopvang. Hij stelt dat het voor de ontwikkeling van jonge kinderen schadelijk kan zijn om lange dagen in het kinderdagverblijf door te brengen. Voor kinderen in de leeftijd tot en met drie jaar is het volgens Biddulph cruciaal om vrijwel één-op-één verzorgd te worden door een liefhebbende, empathische en responsieve volwassene. Juist, de gastouder.

Opleidingskwalificaties zijn minder relevant en het hoeft niet te gaan om de ouder zelf; een familielid kan, maar ook een betrokken en evenwichtige gastouder.